

Tymczasowe cele ochrony dla siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Minokąt PLH060089

L.p.	Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ¹	Cel ochrony ²	Uwagi
1.	3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Powierzchnia siedliska	Nie określa się. Konieczna weryfikacja siedliska przyrodniczego przy najbliższej aktualizacji PUL	Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022, Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029, Trwają prace nad sporządzeniem Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Narol na lata 2023-2032, na którego terenie koncentruje się zasięg występowania siedliska w obszarze.
		Struktura i funkcje		
2.	7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 1,20 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych	Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022, Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029, Powierzchnia siedliska zmniejszyła się względem danych SDF. Złożyło się na to występowanie błędu pierwotnego kwalifikujące inne jednostki fitosocjologiczne do siedliska przyrodniczego 7110. W wyniku dokładnych badań terenowych część
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Występują co najmniej 3 gatunki torfowców i 2 gatunki roślin naczyniowych spośród wymienionych gatunków charakterystycznych	
		Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV.	

¹ Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, i raportów, o których mowa w art. 38 tej ustawy.

² Cel ochrony uwzględnia najnowsze z dostępnych oceny stanu zachowania dla poszczególnych wskaźników, które posłużyły do określenia Przedmiotów celu ochrony.

		<p>Całkowite pokrycie torfowców ponad 50%, gatunki torfowców magellańskiego <i>Sphagnum magellanicum</i>, brodawkowego <i>S. papillosum</i>, brunatnego <i>S. fuscum</i>, czerwonego <i>S. rubellum</i>, ostrolistnego <i>S. capillifolium</i> (z reguły są to gatunki o barwie czerwonej i brunatnej oraz pośrednie) zajmuj łącznie ponad 40% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki torfowców</p>	<p>siedliska została zakwalifikowana do siedliska 7140. Ponadto w toku badań terenowych dokonano precyzyjnego wyznaczenia arealu siedliska w obszarze z wykorzystaniem pomiarów terenowych i ortofotomap.</p> <p>Dla większości przyjętych wskaźników jako cel ochrony wyznaczono zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego.</p>
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV.</p> <p>Brak gatunków inwazyjnych</p>	<p>Wskaźnik <i>melioracje odwadniające</i> oceniono na U1 (niezadowolający stan ochrony) ze względu na występowanie płytkich, ręcznie kopanych rowów na skraju torfowiska.</p>
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV.</p> <p>Brak gatunków ekspansywnych</p>	
	Odpowiednie uwodnienie	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV.</p> <p>Poziom wody mierzony w piezometrze równo lub poniżej 10cm w stosunku do powierzchni torfowiska-warstwy torfowców (w praktyce w trakcie chodzenia po torfowisku woda zawsze widoczna przynajmniej do powierzchni podeszwy)</p>	
	Pozyskanie torfu	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV.</p> <p>Brak pozyskania torfu obecnie, jeżeli w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie łady pozyskiwania w przeszłości</p>	
	Melioracje odwadniające	<p>Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny U1.</p> <p>Sieć rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury w niewielkim</p>	

		stopniu oddziałuje na warunki wodne torfowiska z uwagi na brak konserwacji, częściowe uszkodzenie oraz naturalne zarastanie rowów bądź też podejmowane działania ochronne np. budowa zastawek, zasypywanie rowów itp.		
		Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Pokrycie drzew poniżej 10%, krzewów (borówka bagienna <i>Vaccinium uliginosum</i> , bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i> itp. poniżej 30%)		
3.	7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea nigrae</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 1,20 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych	Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022, Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029, W toku badań terenowych dokonano pełnej inwentaryzacji siedliska oraz precyzyjnego wyznaczenia jego arealu z wykorzystaniem pomiarów terenowych i ortofotomap. Konieczna zmiana SDF. Dla większości przyjętych wskaźników jako cel ochrony wyznaczono zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego. <i>Pokrycie i struktura gatunkowa mchów</i> na podstawie transektu monitoringowego oceniono na U1 (niezadowolający stan ochrony) ze względu na udział torfowców (40%).
		Procent powierzchni transektu zajęty przez siedlisko	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. 80-100%	
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Powyżej 6 gatunków charakterystycznych lub mniej, lecz pokrycie gatunków charakterystycznych na transekcje powyżej 50%	
		Gatunki dominujące	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska lub brak dominanta, lecz przeważają gatunki charakterystyczne	
		Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny co najmniej U1. Całkowite pokrycie mchów w przedziale 20-50% lub całkowite pokrycie mchów ponad 50%, ale mchy torfowce zajmują poniżej 50% całkowitej powierzchni	

		porośniętej przez wszystkie gatunki mchów	Wskaźnik <i>melioracje odwadniające</i> również został oceniono na U1 ze względu na występowanie rowów odwadniających.
	Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak inwazyjnych gatunków obcych	
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak lub pojedyncze gatunki ekspansywne	
	Obecność krzewów i podrostów drzew	Osiągnięcie oceny FV. Brak lub pojedyncze	
	Stopień uwodnienia	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Poziom wody mierzony w piezometrze-powyżej lub równo do 10cm poniżej powierzchni torfowiska (w praktyce w trakcie chodzenia po torfowisku, woda zawsze widoczna przynajmniej do wysokości podeszwy)	
	Pozyskanie torfu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak pozyskania torfu, jeżeli był pozyskiwany w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie ślady pozyskiwania w przeszłości	
	Melioracje odwadniające	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny co najmniej U1. Sieć rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury w niewielkim stopniu oddziałuje na warunki wodne torfowiska z uwagi na brak konserwacji, częściowe uszkodzenie oraz naturalne zarastanie rowów bądź też	

			podejmowane działania ochronne, np. budowa zastawek, zasypywanie rowów itp.	
4.	9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 43 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych	<p>Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022, Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029.</p> <p>Powierzchnia siedliska nieznacznie zwiększyła się. Wszystkie płyty siedliska stwierdzone w dotychczasowym PUL zostały uwzględnione, a ich granice doprecyzowano. Wniosek o zmianę SDF zostanie opracowany po uzyskaniu kompletnych danych z prac nad PUL dla Nadleśnictwa Narol.</p> <p>Dla większości przyjętych wskaźników jako cel ochrony wyznaczono zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego.</p> <p>Wskaźnik <i>Martwe drewno (łącznie zasoby)</i> obecna ocena wskaźnika U1 (niezadowolający stan). Ze względu na niskie zasoby martwego drewna odtworzenie jest możliwe w dłuższej perspektywie czasu, kilku dekad.</p>
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Typowa właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego)	
		Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak inwazyjnych gatunków obcych	
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy nitrofilnych w runie	
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Powyżej 10% udział drzew starszych niż 100 lat	
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Obfite, w lukach i prześwietleniach, brak pod okapem drzewostanu, ślady zgrzyzania Nieliczne	
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Poniżej 1% i nie odnawiające się	
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Osiągnięcie oceny FV.	

		>20 m ³ /ha	
	Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. >20 szt./ha	
5.	91D0 bory i lasy bagienne	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 1 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Obecnych > 60% listy gatunków charakterystycznych
		Gatunki dominujące	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. We wszystkich warstwach dominują gatunki, które dominują w „naturalnym” zbiorowisku roślinnym a stosunki ilościowe ich dominacji są naturalne
		Inwazyjne gatunki obce runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak obcych gatunków inwazyjnych w runie
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak rodzimych gatunków ekspansywnych roślin zielnych
		Uwodnienie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Właściwe „bagienne” uwodnienie
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. <1% i nie odnawiają się
			<p>Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022, Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029,</p> <p>W wyniku błędu pierwotnego powierzchnia siedliska wpisana w SDF nie odnosiła się do danych WZS (pow. z WZS: 1,62 ha, pow. z SDF: 38,6 ha). Faktyczna powierzchnia siedliska nie uległa znacznie zmianie natomiast konieczne jest sporządzenie wniosku o zmianę SDF po uzyskaniu kompletnych danych z prac nad PUL dla Nadleśnictwa Narol.</p> <p>Dla wszystkich przyjętych wskaźników jako cel ochrony wyznaczono zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego.</p>

		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. <10%	
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Tak, obfite	
		Występowanie mchów torfowców	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Dominują w runie, normalne zróżnicowanie gatunkowe	
		Występowanie charakterystycznych krzewinek	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Występują z „normalną” obfitością - z uwzględnieniem lokalnej specyfiki	
		Pionowa struktura roślinności	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Naturalna, zróżnicowana	
6.	91P0 jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 1 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych	Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022 Dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029. W wyniku błędu pierwotnego powierzchnia siedliska została przeszacowana (dane WZS). W ramach prac nad PUL dla Nadleśnictwa Narol po lustracji terenowej zdecydowano o zmianie zespołu z <i>Abietetum polonicum</i> - wyżynnego jodłowego boru mieszanego na <i>Tilio cordatae-Carpinetum (betuli)</i> – grąd subkontynentalny w granicach rezerwatu przyrody „Minokąt” dla wydzielen: 29a , 30a oraz dla wydzielenia poza rezerwatem: 23a. Na omawianym obszarze
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Właściwa typowa dla siedliska 91P0	
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak lub sporadycznie, o łącznym pokryciu nie przekraczającym 1%	
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak lub występują spoza listy gatunków składających się na typową kombinację florystyczną z pokryciem <25%	

		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak gatunków obcych w drzewostanie	dominują gleby brunatne wylugowane o wysokim wysyceniu kationami zasadowymi w wyższych warstwach profilu, z niewielkim udziałem gleb rdzawych brunatnych. Taki układ gleb jest podstawą do tworzenia się żyznych siedlisk grądowych. Bór jodłowy preferuje uboższe gleby o kwaśnym odczynie. Konieczne jest sporządzenie wniosku o zmianę SDF po uzyskaniu kompletnych danych z prac nad PUL dla Nadleśnictwa Narol. Dla wszystkich przyjętych wskaźników jako cel ochrony wyznaczono zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego.
		Naturalne odnowienia jodły	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Występują, osiągając zwarcie >5%	
		Naturalne odnowienia buka	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Występują, osiągając zwarcie <25%	
		Obecność nasadzeń drzew	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Brak nasadzeń lub zgodne z typowym składem gatunkowym dla boru jodłowego	
7.	1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Liczba samców	Utrzymanie wskaźnika na poziomie co najmniej oceny U1 z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji gatunku. Liczba samców na 100 metrów: 4-9 umiarkowana	Źródło: Raport z prac terenowych wykonanych w ramach opracowania Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Minokąt PLH060089 (2018r.), dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Narol na lata 2013-2022, dokumentacja PUL dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029. Stanowisko gatunku (ok. 2 ha) w dłuższej perspektywie czasu niezagrażone. Występuje proces zarastania zbiornika lecz przebiega powoli. Wokół stanowiska gatunku znajdują się inne zbiorniki wodne, które mogą być dogodnym siedliskiem dla zalotki. Stwierdzono występowanie 3 gatunków: pałka szerokolistna <i>Typha latifolia</i> , trzcinnik
		Zagęszczenie wylinek	Utrzymanie wskaźnika na poziomie co najmniej oceny U1 z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji gatunku. Liczba osobników na 10m ² : 0,1-9,9 w tym małe (0,1-4,9) lub umiarkowane (5-9,9)	
		Występowanie określonych gatunków roślin	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. ≥ 2 gatunków/taksonów	

		Udział roślinności dogodnej dla gatunku	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. Siedlisko dogodne dla gatunku $\geq 75\%$ długości (lub powierzchni) roślinności przybrzeżnej lub $\geq 50\%$ całej powierzchni zbiornika (jeżeli jest on cały lub w dużym stopniu porośnięty roślinnością)	lancetowaty <i>Calamagrostis canescens</i> , trzcina pospolita <i>Phragmites australis</i> 80 % długości linii brzegowej zarośniętej roślinnością sprzyjającą rozwojowi gatunku. W otoczeniu zarośla wierzbowe, bór sosnowy. Obszary antropogeniczne około 1% (droga asfaltowa nr 865 w odległości 50 m)
		Charakter otoczenia (antropopresja)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny FV. I - udział obszarów intensywnie użytkowanych znikomy, tj. $\leq 2\%$ oraz udział otoczenia naturalnego $\geq 25\%$	

Właściwy stan ochrony - pojęcie używane w ochronie przyrody w Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ochronie obszarów Natura 2000 Stan siedliska przyrodniczego, przy którym naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony.

Stan gatunku, przy którym dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Pojęcie może być stosowane zarówno do krajowych i regionalnych zasobów siedlisk przyrodniczych i gatunków, jak i do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w obszarze Natura 2000.

W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru.

W praktyce właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- powierzchnia siedliska nie zmniejsza się, ani nie jest antropogenicznie pofragmentowana;
- ekosystem jest w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla ekosystemu procesy ekologiczne, stan typowych gatunków jest właściwy, różnorodność biologiczna związana z ekosystemem jest niezubożona;
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie co najmniej 10-20 lat jest niemal pewne.

Natomiast właściwy stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjał obszaru oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;
- wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku;
- brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie jest spełniony, to stan ochrony określa się jako niezadowalający lub zły, zależnie jak poważne są odchylenia od powyższych warunków. Właściwy stan ochrony oznacza się symbolem FV i kolorem zielonym, stan niezadowalający symbolem U1 i kolorem pomarańczowym, a stan zły - symbolem U2 i kolorem czerwonym.